

4.ULUSLARARASI BALKAN FORUMU

EDİRNE DEKLARASYONU

1 – “4. Uluslararası Balkan Forumu” 28-30 Nisan 2011 tarihleri arasında Edirne’de dostane ve samimi bir ortam içinde cereyan etmiştir.

Edirne Valiliği, Yunus Emre Enstitüsü ve Trakya Kalkınma Ajansı iş birliği ile Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) tarafından düzenlenen Forumda “Kültür Diplomasisi” ana teması üzerine odaklanılmıştır. Toplantı’ya; Balkan ülkeleri, ABD, Avrupa ülkeleri ve Avrupa Komisyonu’ndan, siyasi şahıslar, diplomatik misyon temsilcileri, akademisyenler ve medya temsilcileri katılmışlardır. Forum çalışmalarında Kültür Diplomasisi, tüm bileşenleri ile etraflıca irdelenmiştir.

2- Forum’da; “Balkanlar’da Bir arada Yaşama Kültürü: Kimlik Çatışmasından Kültürel Entegrasyona”; “Avrupa Birliği Sürecinde Balkanlar’da Kültürel Mirasın Korunması ve Kültürel Haklar”; “Balkanlar’da Sivil Toplumun Gelişmesi ve Ortak Projeler”; “Balkanlar’da İnanç ve Din: Karşılıklı Hoşgörü ve Anlayış İçin İşbirliği”; Balkanlar’da Çoğulcu Toplumun Oluşmasında Bir Belirleyici Olarak Kimlik ve Kimlik Politikaları” ve “Balkanlar’da Demokrasi Arayışı ve Medya” oturumları altında ilgili konular ele alınmış ve söz konusu ülkeler ve kurumlar arasında iş birliği gerçekleştirilebilecek alanlara dair görüş teatisinde bulunulmuştur.

3- Forumda, günümüz dünyasında kültür diplomasisine giderek artan bir ihtiyaç duyulduğu vurgulanmış; küresel toplumun gün geçtikçe çok kültürlü bir hale geldiği dünyada kültürler arası etkileşim ve öğrenme süreçlerinin hayati olduğu dile getirilmiştir. Dünyadaki pek çok farklı kültürün hepsini öğrenmenin mümkün olmadığına değinilirken, kültürlerarası diyalogu, işbirliğini ve anlayışı besleyecek teknikleri benimsemenin ve geliştirmenin mümkün olduğu hususunda görüş birliğine varılmıştır.

4- Bu tekniklerin araştırılması, öğretilmesi ve tanıtılması için çalışmalar yapılması üzerinde birleşilmiştir. Kültür diplomasisinin tarihini, yöntemlerini, teorisini ve uygulamasını çalışarak, yerel, bölgesel ve uluslararası düzeyde görülen kültürlerarası zorluklar karşısında daha hazırlıklı olunabileceği sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda 4. Uluslararası Balkan Forumu hem katılımcılar hem de kültür diplomasisinin önemini daha iyi anlamaya acil ihtiyaç duyan küresel toplum için faydalı olacak bir tecrübe olmuştur.

5- Kültür Diplomasisi iki aşamalı bir süreçtir: Bir yandan diplomatik iletişim ağları olguların, fikirlerin ve ülkelerin kültür değerlerinin daha hızlı değişimini ve tanıtımını sağlarken; öte yandan kültürün kendisi, ülkelerin siyasi, stratejik, ekonomik ve diğer düzeylerdeki çıkarlarının gerçekleştirilmesine de imkân vermektedir. Bu açıdan, uzun bir süre boyunca, Balkanlar’da, özellikle azınlık ve çoğunluk

arasında hâkim olan çatışmaların yerini, bölge halkları ve kültürleri arasında karşılıklı anlayış ve empatiye bırakmasını sağlayacak etmenlerden biri olan kültür diplomasisinin bölgesel düzeyde geliştirilmesinin önemi büyüktür.

6- Bu bağlamda, Balkan ülkeleri arasında kültür diplomasisi çerçevesinde bölgesel bir işbirliğinin ve ortak hedeflerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada, kültürel mirasın ortak değerleri bölgesel işbirliğine giden yolda yapıcı unsurlar olarak öne çıkmaktadır: Kültürel miras farklı kültürler arasındaki köprüdür; geçmiş, günümüz ve gelecek arasındaki bağın kaynağını teşkil eder ve kültürlerarası diyalogun güçlendirilmesi için bir araçtır.

7- Kültürel mirasın parçası olan dil ve din de Balkanlar'da bir arada yaşama kültürünün yerleştirilmesinde önemli rollere sahiptir. Gerek dil gerekse din geçmişte Balkanlar'da çatışmaların ortaya çıkmasında rol oynayan, farklı kimliklerin oluşmasında katalizör görevi gören kritik unsurlar olmuştur. Bugün ise, diyalogu başlatmada ve çoğulcu ve demokratik bir toplum oluşturmada önemli faktörler olarak öne çıkmaktadır. Farklı dilleri ve dini inançları kapsayan kültürel çeşitlilik Balkanlar'ı zenginleştirmekte, toplumun genel ve geçerli değerlerini ve kurallarını da koruyarak tüm halkların bir arada uyum içinde yaşaması için imkân sağlamaktadır.

8- Kültür diplomasisi farklı kültürler arasında diyalog kurulmasında ve değişik kültür çevrelerinden gelen halkların bir arada yaşamalarında rol oynayarak suça, aşırılığa ve radikalleşmeye bağlı güvenlik problemlerinin azalmasını sağlamada da büyük bir etken olarak ortaya çıkmaktadır. Böylelikle, ortak yaşamın geçerli norm ve değerler yapısının güvenliğini sağlamakta karşılaşılabilecek zorlukların aşılması kolaylaşacaktır.

9- Balkanlar'ın AB'ye entegrasyon sürecinde kültür diplomasisi Avrupa kültürel kimliğini inşa etmeye ve bu kimliğin kendine has özelliklerini korumaya hizmet edecek bir araç olarak da ön plana çıkmaktadır. Böyle bir koruma süreci farklı kültürel kimliklerin ve onların çeşitliliklerinin ve diğerlerinin değerlerine saygı göstermek gibi paylaşılan temellerin muhafazasını kolaylaştırmaktadır. Bu açıdan, Avrupa Birliği sürecinde çeşitliliğin korunması ve bir arada yaşama kültürünün teşvik edilmesi aşamalarında sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içerisinde ortak projeler üretmeleri ve bu doğrultuda bilinç oluşturmaları önem arz etmektedir.

10- Günümüz dünyasında küreselleşme süreçleri de kültürleri birçok açıdan etkilemektedir. Hiyerarşilerin giderek yok olması suretiyle yerini iletişim ağlarına bıraktığı bu yeni düzende, halkların kendi kültürlerini, dillerini ve kimliklerini koruyarak varlıklarını sürdürmeleri mümkün olmakla birlikte; yeni teknolojiler aracılığıyla ortaya çıkacak yeni fırsatlarla farklı kültürleri tanıma ve tanıtma olanağı uluslararası alanı dönüştürmekte ve hem Balkanlar'da hem de küresel düzeyde daha barışçı bir düzenin sağlanması umudunu arttırmaktadır.

11- İlk 10 maddede özetlenen stratejik konsept ve dünyadaki güç kavramının değişimine paralel olarak Balkan Ülkelerinde güçlü inisiyatiflere olan acil ihtiyaç hususunda fikir birliği oluşmuştur. Bu çerçevede 4. Uluslar arası Balkan Forumu ve sonuçlarının Balkan Ülkelerindeki tüm resmi ve sivil karar alıcıların aktif, proaktif inisiyatif alması için bir stratejik çağrı olduğu üzerine tam mutabakata varılmıştır.

30 Nisan 2011 Edirne